

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z GEOGRAFII
DLA KLASY V
W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59, tekst jednolity z dnia 19 czerwca 2019 Dz. U. 2019 poz. 1148 i 1078)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2019 poz. 372)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373)

II. CELE OCENIANIA

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.
2. Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:
 - 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
 - 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
 - 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju
 - 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
 - 5) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;

- 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.
- 7) monitorowanie pracy ucznia.

III. OGÓLNE USTALENIA

1. Ocenianie bieżące w klasach IV-VIII odbywa się zgodnie z następującą skalą:
 - 1) stopień celujący – 6
 - 2) stopień bardzo dobry – 5
 - 3) stopień dobry – 4
 - 4) stopień dostateczny – 3
 - 5) stopień dopuszczający – 2
 - 6) stopień niedostateczny – 1
2. Oceny bieżące rejestrowane są w dzienniku elektronicznym za pomocą odpowiedników cyfrowych podporządkowanych w/w skali.
3. Dopuszcza się nieprzygotowanie do lekcji, odnotowywane w dzienniku minusem (-), uzyskanie trzech minusów skutkuje postawieniem oceny niedostatecznej.
4. Dopuszcza się stosowanie znaków (+), (-) w ocenianiu bieżącym.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW:

- Rozumienie pojęć przyrodniczych
- Stosowanie języka przyrodniczego
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie doświadczeń
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie obserwacji, wnioskowań
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych.
- Rozwiązywanie zadań problemowych.
- Prace projektowe i długoterminowe.
- Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.

- Praca w grupach.
- Prowadzenie ćwiczeń

V. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

1. Ustala się następujące ogólne kryteria osiągnięć edukacyjnych ucznia klas IV-VIII:

1) stopień **celujący** otrzymuje uczeń, który:

- a) który opanował wszystkie treści i umiejętności określone programem nauczania,
- b) samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- c) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania w danej klasie, stosuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje zadania wykraczające poza program nauczania w danej klasie,
- d) jest laureatem konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim,
- e) posiada udokumentowane osiągnięcia lub wzorową opinię organizacji pozaszkolnych (dotyczy wychowania fizycznego i przedmiotów artystycznych);

2) stopień **bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przedmiotu w danej klasie,
- b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- c) systematycznie przygotowuje się do lekcji i odrabia zadania domowe;
- d) aktywnie uczestniczy w lekcjach;

3) stopień **dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie przekraczającym poziom podstawowy,
- b) poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne,
- c) systematycznie przygotowuje się do lekcji i odrabia zadania domowe,
- d) aktywnie, na miarę swoich możliwości, uczestniczy w lekcjach;

4) stopień **dostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie podstawowym, pozwalającym na uzyskiwanie wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki,

b) rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;

5) stopień **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:

a) ma braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki,

b) rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o niewielkim stopniu trudności, czasami z pomocą nauczyciela;

6) stopień **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:

a) nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

b) nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności.

VI. NARZEDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIA I SPOSOBY OCENIANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI, (np.: praca klasowa (test, sprawdzian), kartkówka, odpowiedź ustna, zeszyt, praca na lekcji, praca w grupie, praca dodatkowa).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DO POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

1. Ustala się wewnątrzszkolne zasady przeprowadzania pisemnych prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów):

1) za pisemną pracę kontrolną uznaje się sprawdzian wiadomości lub umiejętności obejmujący określony zakres materiału, wynikający ze struktury programu nauczania danych zajęć edukacyjnych, poprzedzony powtórzeniem materiału, obejmujący więcej niż 3 jednostki lekcyjne;

2) pisemne prace kontrolne powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a ich przewidywany termin zaznaczony w dzienniku elektronicznym lub lekcyjnym;

3) prace kontrolne są obowiązkowe dla wszystkich uczniów; jeżeli uczeń nie napisze pracy klasowej w terminie, powinien ją napisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem;

4) uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami poprawiania ocen określonymi w Przedmiotowych Systemach Oceniania;

5) w danym dniu klasa może pisać jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia nie więcej niż trzy;

6) na zakończenie semestru nie przewiduje się końcowej (zaliczeniowej) pracy kontrolnej;

7) prace klasowe nauczyciel powinien poprawić i ocenić w terminie do dwóch tygodni.

8) Przy ocenianiu prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów) punktowanych stosuje się następujące jednolite kryteria ocen:

a) poniżej 40% punktów niedostateczny

b) 40 – 49% dopuszczający

c) 50 – 74% dostateczny

- d) 75 – 89% dobry
- e) 90 – 100% bardzo dobry
- f) 100% + zadanie dodatkowe celujący.

2. Odpowiedź ustna: to ustne sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji. Termin odpowiedzi nie jest podawany do wiadomości ucznia. Uczeń ma czas na zastanowienie się. Odpowiedź ucznia trwa około 5-10 min.

3. Praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu. W określonych wypadkach wyniki pracy grupowej są prezentowane przez wybrane osoby na forum klasy.

4. Praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach, np. ćwiczenia pisemne, wykonanie kart pracy, praca z mapą, udział w dyskusjach dotyczących tematu lekcji.

5. Kartkówka to pisemne sprawdzenie wiedzy, obejmujące zakres materiału z jednej, dwóch lub trzech ostatnich lekcji (zgodnie z WSO). Kartkówki nie muszą być wcześniej zapowiadane.

6. Zeszyt - oceniana jest jego zawartość, zapisy notatek, estetyka – raz w semestrze.

7. Prace dodatkowe to wszelkie prace nadobowiązkowe, np.: plakaty, projekty, opisy i analizy samodzielne prowadzenie badań i doświadczeń przyrodniczych, działania na rzecz środowiska przyrodniczego, aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Wszystkie prace dodatkowe, ich przeznaczenie i sposób prezentacji na forum klasy oraz sposoby oceniania są konsultowane z nauczycielem.

VII. ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

1. Klasyfikacja śródroczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w pierwszym półroczu oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny zachowania.
2. Oceny śródroczne są ustalane na 10 dni przed końcem półrocza.
3. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się tydzień przed końcem półrocza.

Szkoła Podstawowa nr 8
im. gen. Juliana Filipowicza
w Otwocku

4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzi się, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków poprzez :

- a) zindywidualizowaną pracę z uczniem na lekcjach,
- b) współpracę z domem rodzinnym poprzez częstszy kontakt nauczyciela z rodzicem telefoniczny i elektroniczny,
- c) zorganizowanie pomocy grup koleżeńskich,

5. Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w skali o której mowa w pkt. III.1.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

- 1) ocena z odpowiedzi ustnej jest oceną jawną dla ucznia i zespołu klasowego i powinna być każdorazowo uzasadniona krótkim słownym komentarzem,
- 2) oceny z prac pisemnych opatrzone są komentarzem słownym wskazującym uczniowi i jego rodzicom, co zrobił dobrze, a nad czym ma pracować i ewentualnie uzasadnione punktacją,
- 3) rodzice (prawni opiekunowie) są informowani są o ocenach dziecka poprzez: wpis do zeszytu przedmiotowego oraz poprzez dziennik elektroniczny.
- 4) o ocenach, postępach i osiągnięciach lub niepowodzeniach dziecka rodzice są informowani w trakcie zebrań z rodzicami, dni otwartych, poprzez kontakt telefoniczny, w wyjątkowych przypadkach poprzez wysłanie listu poleconego.

IX. ZASADY POPRAWIANIA BIEŻĄCYCH OCEN CZĄSTKOWYCH

Daną ocenę można poprawić tylko raz i nie później niż w ciągu 2 tygodni od otrzymania tej oceny. Możliwe jest poprawienie tylko oceny z pracy klasowej.

X. WARUNKI UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

- 1. Ogólne warunki wynikające ze statutu szkoły:
 - 1) Uczeń klas IV–VIII ma możliwość starania się o poprawienie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień, o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) ponad 50% ocen z prac klasowych jest wyższych od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej
 - b) uczeń systematycznie odrabia prace domowe,

- c) prace klasowe i zapowiedziane sprawdziany pisze w pierwszym terminie.
- 2) Wniosek o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uczeń składa do nauczyciela tych zajęć.
- 3) Nauczyciel jest zobowiązany rozpatrzyć wniosek w terminie 2 dni i poinformować ucznia o decyzji.
- 4) W celu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu obejmującego te partie materiału, z których uzyskał oceny niższe niż ta, o którą się ubiega.

XI. ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM/PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA:

- 1. Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia – pisemna informacja dla rodziców.
- 2. Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
 - a) pomoc koleżeńska,
 - b) pomoc nauczyciela,
 - c) praca własna wraz z rodzicami.
- 3. Ustalenie z uczniem i rodzicami formy zaliczenia materiału.
- 4. Współpraca z pedagogiem szkolnym:
 - a) wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

XII. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE W TYM WYMAGANIA DLA UCZNIÓW Z OPINIAMI I ORZECZENIAMI PPP (tabela w załączeniu)

Ocena	Dział/rozdział programu nauczania	Wymagania na ocenę śródroczną z uwzględnieniem treści nauczania	Wymagania na ocenę roczną z uwzględnieniem treści nauczania
-------	-----------------------------------	---	---

celujący	Dział I	- wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy map pod kątem ich przydatności w różnych sytuacjach, np. planowania podróży, zrozumienia zjawisk geograficznych itp.; - potrafi krytycznie ocenić informacje zawarte na mapach różnego typu, analizując ich dokładność, skalę i przeznaczenie. - stosuje skale map do rozwiązywania praktycznych zadań związanych np. z planowaniem podróży; - analizuje, jak wybór skali wpływa na dokładność i rodzaj przekazywanych informacji na mapie. - na podstawie mapy poziomicowej lub hipsometrycznej analizuje i interpretuje rzeźbę terenu. - wyjaśnia, jak system południków i równoleżników pozwala na precyzyjne określanie położenia każdego miejsca na Ziemi. - wykonuje prostą mapę świata z zaznaczonymi kontynentami i oceanami, korzystając z narzędzi plastycznych lub cyfrowych; - planuje wymaginowaną podróż dookoła świata, wskazując trasy morskie i kontynenty, które chciałby odwiedzić, uzasadniając swój wybór	- wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy map pod kątem ich przydatności w różnych sytuacjach, np. planowania podróży, zrozumienia zjawisk geograficznych itp.; - potrafi krytycznie ocenić informacje zawarte na mapach różnego typu, analizując ich dokładność, skalę i przeznaczenie. - stosuje skale map do rozwiązywania praktycznych zadań związanych np. z planowaniem podróży; - analizuje, jak wybór skali wpływa na dokładność i rodzaj przekazywanych informacji na mapie. - na podstawie mapy poziomicowej lub hipsometrycznej analizuje i interpretuje rzeźbę terenu. - wyjaśnia, jak system południków i równoleżników pozwala na precyzyjne określanie położenia każdego miejsca na Ziemi. - wykonuje prostą mapę świata z zaznaczonymi kontynentami i oceanami, korzystając z narzędzi plastycznych lub cyfrowych; - planuje wymaginowaną podróż dookoła świata, wskazując trasy morskie i kontynenty, które chciałby odwiedzić, uzasadniając swój wybór
bardzo dobry		- rozróżnia różne rodzaje map (tematyczne, ogólnogeograficzne) i podaje ich przykłady. - porównuje ze sobą ska-le; - wyjaśnia na czym polega generalizacja mapy. - charakteryzuje ukształtowanie terenu, posługując się mapą poziomicową lub hipsometryczną; - wyjaśnia dlaczego poziomice na mapach się nie przecinają. - wyjaśnia, dlaczego kształt południków i równoleżników różni się na globusie i na mapie; - określa położenie obiektów na globusie i na mapie, podając półkule, na których się znajdują.	- rozróżnia różne rodzaje map (tematyczne, ogólnogeograficzne) i podaje ich przykłady. - porównuje ze sobą ska-le; - wyjaśnia na czym polega generalizacja mapy. - charakteryzuje ukształtowanie terenu, posługując się mapą poziomicową lub hipsometryczną; - wyjaśnia dlaczego poziomice na mapach się nie przecinają. - wyjaśnia, dlaczego kształt południków i równoleżników różni się na globusie i na mapie; - określa położenie obiektów na globusie i na mapie, podając półkule, na których się znajdują.

		- wymienia przykładowe powody, dla których Europejczycy wyruszyli na trasy wielkich wypraw geograficznych; - podaje przykłady wielkich odkrywców i podróżników oraz wskazuje na mapie trasy ich wypraw.	- wymienia przykładowe powody, dla których Europejczycy wyruszyli na trasy wielkich wypraw geograficznych; - podaje przykłady wielkich odkrywców i podróżników oraz wskazuje na mapie trasy ich wypraw.
dobry		- wskazuje na mapie pół-noc i pozostałe kierunki świata; - wyjaśnia, na czym polega zorientowanie mapy. - zapisuje tę samą skalę w różnej postaci (liczbowej, mianowanej, podziałki liniowej). - wyjaśnia, jak powstają mapy poziomicowe i hipsometryczne; - oblicza wysokość względną między dwoma obiektami, np. podnóżem a szczytem. - podaje cechy południków i równoleżników, wyjaśnia pojęcia: siatka geograficzna i kartograficzna; - stosuje skróty międzynarodowe kierunków świata. - porządkuje kontynenty i oceany pod względem ich powierzchni od największych do najmniejszych; - podaje cechy wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi (nizin, wyżyn i gór).	- wskazuje na mapie pół-noc i pozostałe kierunki świata; - wyjaśnia, na czym polega zorientowanie mapy. - zapisuje tę samą skalę w różnej postaci (liczbowej, mianowanej, podziałki liniowej). - wyjaśnia, jak powstają mapy poziomicowe i hipsometryczne; - oblicza wysokość względną między dwoma obiektami, np. podnóżem a szczytem. - podaje cechy południków i równoleżników, wyjaśnia pojęcia: siatka geograficzna i kartograficzna; - stosuje skróty międzynarodowe kierunków świata. - porządkuje kontynenty i oceany pod względem ich powierzchni od największych do najmniejszych; - podaje cechy wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi (nizin, wyżyn i gór).
dostateczny		- wskazuje na mapie jej elementy (treść, tytuł, skalę, legendę, siatkę kartograficzną); - odczytuje informacje z mapy i planu, stosując legendę. - rozpoznaje sposoby zapisu skali na mapie (skala liczbowa, mianowana, podziałka liniowa); - stosuje skalę mapy do obliczania odległości między wybranymi obiektami. - odczytuje wysokości bezwzględne z rysunku poziomicowego i mapy hipsometrycznej; - podaje przykłady map, gdzie stosuje się układ poziomic do przedstawienia rzeźby terenu.	- wskazuje na mapie jej elementy (treść, tytuł, skalę, legendę, siatkę kartograficzną); - odczytuje informacje z mapy i planu, stosując legendę. - rozpoznaje sposoby zapisu skali na mapie (skala liczbowa, mianowana, podziałka liniowa); - stosuje skalę mapy do obliczania odległości między wybranymi obiektami. - odczytuje wysokości bezwzględne z rysunku poziomicowego i mapy hipsometrycznej; - podaje przykłady map, gdzie stosuje się układ poziomic do przedstawienia rzeźby terenu.

		- wskazuje na globusie i mapie świata południk zerowy i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; - wskazuje na globusie i mapie świata półkule Ziemi i podaje ich nazwy. - określa położenie kontynentów i oceanów względem równika i południka zerowego; - podaje wiek, w którym rozpoczęła się epoka wielkich odkryć geograficznych.	- wskazuje na globusie i mapie świata południk zerowy i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; - wskazuje na globusie i mapie świata półkule Ziemi i podaje ich nazwy. - określa położenie kontynentów i oceanów względem równika i południka zerowego; - podaje wiek, w którym rozpoczęła się epoka wielkich odkryć geograficznych.
dopuszczający		- wymienia podstawowe cechy mapy. - wyjaśnia pojęcie skali; - odczytuje skalę z mapy. - wyjaśnia pojęcia: wysokość bezwzględna, wysokość względna, poziomica; - czyta treść mapy ogólnogeograficznej Polski, zwracając uwagę na zastosowaną skalę barw. - wskazuje na globusie i mapie świata bieguny oraz południki i równo-leżniki. - wymienia nazwy kontynentów i oceanów; - wskazuje ich położenie na globusie i mapie świata.	- wymienia podstawowe cechy mapy. - wyjaśnia pojęcie skali; - odczytuje skalę z mapy. - wyjaśnia pojęcia: wysokość bezwzględna, wysokość względna, poziomica; - czyta treść mapy ogólnogeograficznej Polski, zwracając uwagę na zastosowaną skalę barw. - wskazuje na globusie i mapie świata bieguny oraz południki i równo-leżniki. - wymienia nazwy kontynentów i oceanów; - wskazuje ich położenie na globusie i mapie świata.
niedostateczny		- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,	- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

Ocena	Dział/rozdział programu nauczania	Wymagania na ocenę śródroczną z uwzględnieniem treści nauczania	Wymagania na ocenę roczną z uwzględnieniem treści nauczania
celujący	Dział II	- porównuje różne krajobrazy Polski pod względem ich przyrodniczych i kulturowych aspektów, wykorzystując do tego mapy, atlasy oraz dodatkowe źródła informacji	- porównuje różne krajobrazy Polski pod względem ich przyrodniczych i kulturowych aspektów, wykorzystując do tego mapy, atlasy oraz dodatkowe źródła informacji

		- wyjaśnia zależność między rozbudową mierzei a powstawaniem jezior przybrzeżnych; - wyjaśnia zmienność kierunku wiania bryzy dziennej i nocnej. - wykazuje związek między granicą pasa pojezierzy a granicą ostatniego zlodowacenia na terenie Polski; - uzasadnia, dlaczego Pojezierze Mazurskie jest dla turystów ciekawym historycznie i przyrodniczo regionem Polski - wskazuje zależność między rozwojem rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej a powierzchnią naturalnych lasów w tym regionie; - wyjaśnia dlaczego na terenie Puszczy Kampinoskiej utworzono Kampinoski Park Narodowy. - porównuje krajobraz Warszawy i innych miast Polski; - przygotowuje w dowolnie wybranej formie informacje o dużym mieście położonym najbliżej swojego miejsca zamieszkania.	- wyjaśnia zależność między rozbudową mierzei a powstawaniem jezior przybrzeżnych; - wyjaśnia zmienność kierunku wiania bryzy dziennej i nocnej. - wykazuje związek między granicą pasa pojezierzy a granicą ostatniego zlodowacenia na terenie Polski; - uzasadnia, dlaczego Pojezierze Mazurskie jest dla turystów ciekawym historycznie i przyrodniczo regionem Polski - wskazuje zależność między rozwojem rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej a powierzchnią naturalnych lasów w tym regionie; - wyjaśnia dlaczego na terenie Puszczy Kampinoskiej utworzono Kampinoski Park Narodowy. - porównuje krajobraz Warszawy i innych miast Polski; - przygotowuje w dowolnie wybranej formie informacje o dużym mieście położonym najbliżej swojego miejsca zamieszkania.
bardzo dobry		- nazywa i wskazuje na mapie położenie wybranych krain geograficznych; - przedstawia główne cechy krajobrazów Polski i wykazuje ich zróżnicowanie. - porównuje ze sobą wybrzeża wydmy i klifowe; - charakteryzuje Słowiński Park Narodowy. - podaje przykłady naj-ważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego regionu i wskazuje je na mapie. - wskazuje na mapie Kotlinę Warszawską oraz rzeki: Wisłę, Narew, Pilicę, Bzurę, Wkrę, Bug; - wyjaśnia pojęcia: meandry, starorzecza; - wymienia cechy krajobrazu Puszczy Kampinoskiej.	- nazywa i wskazuje na mapie położenie wybranych krain geograficznych; - przedstawia główne cechy krajobrazów Polski i wykazuje ich zróżnicowanie. - porównuje ze sobą wybrzeża wydmy i klifowe; - charakteryzuje Słowiński Park Narodowy. - podaje przykłady naj-ważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego regionu i wskazuje je na mapie. - wskazuje na mapie Kotlinę Warszawską oraz rzeki: Wisłę, Narew, Pilicę, Bzurę, Wkrę, Bug; - wyjaśnia pojęcia: meandry, starorzecza; - wymienia cechy krajobrazu Puszczy Kampinoskiej. - wyjaśnia, kiedy miejscowość możemy uznać za miasto;

		- wyjaśnia, kiedy miejscowość możemy uznać za miasto; - podaje nazwy części, z których składa się duże miasto (śródmieście, osiedla mieszkaniowe, dzielnice przemysłowe, przedmieścia)	- podaje nazwy części, z których składa się duże miasto (śródmieście, osiedla mieszkaniowe, dzielnice przemysłowe, przedmieścia)
dobry		- podaje przykłady czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które za-decydowały o dzisiejszym ukształtowaniu powierzchni Polski; - wskazuje różnice między krajobrazem naturalnym a kulturowym i podaje przykłady krajobrazów naturalnych i kulturowych. - podaje przykłady charakterystycznych zjawisk pogodowych występujących w pasie nadmorskim (sztorm, bryza); - wskazuje cechy przyrodnicze i kulturowe krajobrazu Wybrzeża Słowińskiego. - wskazuje na mapie Po-jezierza Mazurskiego: największe miasto regionu, Szlak Wielkich Jezior Mazurskich oraz jeziora Śniardwy i Mamry; - wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni pojezierzy a występowaniem w przeszłości lądolodu; - podaje przykłady aktywnego wypoczynku i sportów, które można uprawiać na Pojezierzu Mazurskim. - wskazuje na mapie położenie krain geograficznych: Nizina Śląska, Południowowielkopolska, Mazowiecka, Północno-podlaska, Południowo-podlaska; - wskazuje na mapie położenie parku narodowego utworzonego na obszarze Puszczy Kampinoskiej. - wskazuje na mapie naj-większe miasta w Polsce; - wskazuje na planie Warszawy położenie wybranych znanych miejsc i budynków; - wymienia zalety i wady życia w wielkim mieście.	- podaje przykłady czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które za-decydowały o dzisiejszym ukształtowaniu powierzchni Polski; - wskazuje różnice między krajobrazem naturalnym a kulturowym i podaje przykłady krajobrazów naturalnych i kulturowych. - podaje przykłady charakterystycznych zjawisk pogodowych występujących w pasie nadmorskim (sztorm, bryza); - wskazuje cechy przyrodnicze i kulturowe krajobrazu Wybrzeża Słowińskiego. - wskazuje na mapie Po-jezierza Mazurskiego: największe miasto regionu, Szlak Wielkich Jezior Mazurskich oraz jeziora Śniardwy i Mamry; - wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni pojezierzy a występowaniem w przeszłości lądolodu; - podaje przykłady aktywnego wypoczynku i sportów, które można uprawiać na Pojezierzu Mazurskim. - wskazuje na mapie położenie krain geograficznych: Nizina Śląska, Południowowielkopolska, Mazowiecka, Północno-podlaska, Południowo-podlaska; - wskazuje na mapie położenie parku narodowego utworzonego na obszarze Puszczy Kampinoskiej. - wskazuje na mapie naj-większe miasta w Polsce; - wskazuje na planie Warszawy położenie wybranych znanych miejsc i budynków; - wymienia zalety i wady życia w wielkim mieście.
dostateczny		- dzieli krajobrazy na naturalne i kulturowe;	- dzieli krajobrazy na naturalne i kulturowe;

		- wskazuje na mapie po-łożenie pasów krajobrazowych Polski; - opisuje krajobraz, który widzi wokół domu lub szkoły; - określa nazwę pasa krajobrazowego, w którym jest położona miejscowość, w której znajduje się szkoła. - wskazuje na mapie po-łożenie Pobrzeża Szczecińskiego, Koszalińskiego i Gdańskiego; - wskazuje na mapie po-łożenie Wybrzeża Słowińskiego, w tym miast, jezior i Słowińskiego Parku Narodowego; - rozpoznaje w opisach, filmach i na ilustracjach główne typy wybrzeży morskich w Polsce. - wskazuje na mapie po-łożenie krain geograficznych: Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Wielkopolskie, Pojezierze Mazurskie; - rozpoznaje Pojezierze Mazurskie w opisach, na filmach i ilustracjach. - wskazuje na mapie Nizinę Mazowiecką oraz największe miasta regionu; - wymienia cechy charakterystyczne Niziny Mazowieckiej; - wyjaśnia pojęcia: pradolina, kotlina. - wyjaśnia, dlaczego w Warszawie znajdują się siedziby najwyższych władz państwowych; - charakteryzuje wybrane funkcje Warszawy; - rozpoznaje na ilustracjach znane miejsca i budynki Warszawy.	- wskazuje na mapie po-łożenie pasów krajobrazowych Polski; - opisuje krajobraz, który widzi wokół domu lub szkoły; - określa nazwę pasa krajobrazowego, w którym jest położona miejscowość, w której znajduje się szkoła. - wskazuje na mapie po-łożenie Pobrzeża Szczecińskiego, Koszalińskiego i Gdańskiego; - wskazuje na mapie po-łożenie Wybrzeża Słowińskiego, w tym miast, jezior i Słowińskiego Parku Narodowego; - rozpoznaje w opisach, filmach i na ilustracjach główne typy wybrzeży morskich w Polsce. - wskazuje na mapie po-łożenie krain geograficznych: Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Wielkopolskie, Pojezierze Mazurskie; - rozpoznaje Pojezierze Mazurskie w opisach, na filmach i ilustracjach. - wskazuje na mapie Nizinę Mazowiecką oraz największe miasta regionu; - wymienia cechy charakterystyczne Niziny Mazowieckiej; - wyjaśnia pojęcia: pradolina, kotlina. - wyjaśnia, dlaczego w Warszawie znajdują się siedziby najwyższych władz państwowych; - charakteryzuje wybrane funkcje Warszawy; - rozpoznaje na ilustracjach znane miejsca i budynki Warszawy.
dopuszczający		- wyjaśnia pojęcie krajobrazu; - wymienia elementy środowiska wchodzące w skład krajobrazu; - podaje nazwy pasów krajobrazowych w Polsce. - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego pobrzeża; - wymienia nazwy głównych typów wybrzeży morskich w Polsce;	- wyjaśnia pojęcie krajobrazu; - wymienia elementy środowiska wchodzące w skład krajobrazu; - podaje nazwy pasów krajobrazowych w Polsce. - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego pobrzeża; - wymienia nazwy głównych typów wybrzeży morskich w Polsce;

		- podaje co najmniej dwa przykłady cech charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego. - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego pojezierzy; - wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla Pojezierza Mazurskiego - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego nizin środkowo-polskich; - wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla pasa nizin środkowopolskich. - wskazuje na mapie Warszawę; - wymienia cechy dużego miasta	- podaje co najmniej dwa przykłady cech charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego. - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego pojezierzy; - wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla Pojezierza Mazurskiego - wskazuje na mapie po-łożenie pasa krajobrazowego nizin środkowo-polskich; - wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla pasa nizin środkowopolskich. - wskazuje na mapie Warszawę; - wymienia cechy dużego miasta
niedostateczny		- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,	- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

Ocena	Dział/rozdział programu nauczania	Wymagania na ocenę śródroczną z uwzględnieniem treści nauczania	Wymagania na ocenę roczną z uwzględnieniem treści nauczania
celujący	Dział III		- podaje przykłady przemysłu ciężkiego; - wyjaśnia, dlaczego zespół miejski Górnego Śląska to konurbacja; - wyjaśnia, dlaczego coraz mniej osób na Górnym Śląsku pracuje w przemyśle. - udowadnia prawdziwość stwierdzenia, że Wyżynę Lubelską nazywa się czasem zagłębiem rolniczym Polski; - przygotowuje w dowolnie wybranej formie informacje o jednym z miejsc na Wyżynie Lubelskiej ważnym pod względem kulturowym.

			- charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd; - wyjaśnia, dlaczego zamki na Szlaku Orlich Gniazd mają białą barwę; - tworzy model jaskini krasowej. - wykazuje specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; - wyjaśnia jak powstaje wiatr halny; - przedstawia miejsce w Tatrach, które chciałby odwiedzić korzystając z różnych źródeł informacji. - przeprowadza szczegółową analizę krajobrazu najbliższej okolicy, uwzględniając aspekty przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne. - opracowuje plan działań, mający na celu poprawę jakości krajobrazu najbliższego otoczenia, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.
bardzo dobry			- przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka; - podaje przykłady rewitalizacji na terenie Wyżyny Śląskiej. - wyjaśnia zależność między obecnością lessu a występowaniem czarnoziem; - wskazuje przeznaczenie uprawianych na Wyżynie Lubelskiej roślin oraz hodowanych zwierząt; - opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej. - wyjaśnia, dlaczego Wyżynę Krakowsko-Częstochowską nazywa się Jurą; - wskazuje na modelu, schemacie lub ilustracji formy naciekowe jaskini (stalaktyty, stalagmity, stalagnaty); - podaje przykłady dziedzictwa przyrodniczego chronione w Ojcowskim Parku Narodowym. - wskazuje na mapie łańcuchy górskie Karpat i Sudetów oraz ich najwyższe pasma górskie;

			- wyjaśnia, dlaczego w górach roślinność układa się piętrowo; - opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach; - analizuje negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr. - proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy, mające na celu poprawę estetyki i funkcjonalności.
dobry			- charakteryzuje krajobraz pasa wyżyn; - podaje przykłady pro-duktów wytworzonych przy wykorzystaniu węgla kamiennego; - wyjaśnia pojęcia: przemysł, aglomeracja. - podaje cechy charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego; - wymienia nazwy roślin uprawianych na Wyżynie Lubelskiej; - wyjaśnia, jak powstają wąwozy lessowe. - wskazuje na mapie położenie Ojcowskiego Parku Narodowego; - wskazuje Szlak Orlich Gniazd jako przykład dziedzictwa kulturowego regionu; - wyjaśnia na czym polega krasowienie. - wskazuje podobieństwa i różnice w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich; - omawia cechy pogody w górach; - wymienia po kolei piętra roślinności w Tatrach; - wymienia nazwy roślin i zwierząt charakterystycznych dla Tatr. - wyjaśnia w jakim celu dokonuje się oceny krajobrazu; - wskazuje elementy, na które powinno się zwracać uwagę podczas oceny krajobrazu; - dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego ładu i estetyki zagospodarowania.

dostateczny			- rozpoznaje węgiel kamienny; - charakteryzuje rozwój przemysłu na Wyżynie Śląskiej; - wskazuje na mapie największe miasta Wyżyny Śląskiej. - wskazuje na mapie największe miasta Wyżyny Lubelskiej; - podaje nazwę najżyźniejszej gleby w Polsce i nazwę skały, na której się utworzyła; - rozpoznaje na ilustracjach i filmach wąwóz lessowy - podaje nazwę skały, w której zachodzi proces krasowienia (wapienie); - rozpoznaje skałę wapienną; - nazywa główne elementy krajobrazu krasowego i rozpoznaje je na ilustracjach; - dzieli formy krasowe na kras powierzchniowy i podziemny. - wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie; - nazywa i wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr; - rozpoznaje na ilustracjach elementy krajobrazu wysokogórskiego; - podaje przykłady popularnych miejsc odwiedzanych przez turystów w Tatrach Wysokich i Zachodnich. - podaje przykłady działań przyczyniających się do poprawy najbliższego otoczenia; - wyjaśnia czym jest plan zagospodarowania przestrzennego.
dopuszczający			- wskazuje na mapie pas wyżyn i Wyżynę Śląską; - wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej. - wskazuje na mapie Wyżynę Lubelską; - wymienia główne cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej.

			- wskazuje na mapie Wyżynę Krakowsko-Częstochowską; - wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. - wskazuje na mapie pas gór oraz Tatry; - wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego - podaje nazwę parku narodowego leżącego w Tatrach. - określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski; - wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy, w tym elementy zagospodarowania antropogenicznego.
niedostateczny		- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,	- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

Ocena	Dział/rozdział programu nauczania	Wymagania na ocenę śródroczną z uwzględnieniem treści nauczania	Wymagania na ocenę roczną z uwzględnieniem treści nauczania
celujący	Dział IV		- wyjaśnia rozkład przestrzenny stref klimatyczno-krajobrazowych na świecie; - wskazuje podobieństwa między układem stref krajobrazowych na Ziemi a piętrowością klimatyczno-roślinną na obszarach górskich. - omawia wyjątkowość ekosystemów wilgotnego lasu równikowego; - wskazuje współzależności między elementami krajobrazu wilgotnego lasu równikowego a warunkami życia człowieka.

			- przygotowuje prezentację dotyczącą lasu strefy umiarkowanej na podstawie własnych obserwacji terenowych, dokumentacji fotograficznej, filmowej i własnych notatek. - wyjaśnia czym jest i gdzie znajduje się obszar pampy i prerii, korzystając z różnych źródeł informacji.
bardzo dobry			- przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych; - charakteryzuje każdą ze stref krajobrazowych; - wskazuje zależność między różnicami w nagrzewaniu się powierzchni Ziemi a występowaniem stref klimatycznych. - podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji; - wyjaśnia, dlaczego wilgotny las równikowy jest „wiecznie zielony”; - podaje przykłady przy-stosowań człowieka do życia w lesie równikowym. - wyjaśnia, dlaczego wiele lasów strefy umiarkowanej zamieniono na pola uprawne; - uzasadnia wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka w lasach strefy umiarkowanej; - porównuje warunki klimatyczne, krajobrazowe i siedliskowe lasu strefy umiarkowanej z lasami równikowymi. - opisuje zmienność krajobrazu od lasu równikowego do suchej sawanny; - porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów; - uzasadnia wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na sawannach i stepach.
dobry			- porządkuje strefy klimatyczne i krajobrazowe na Ziemi w kolejności od równika do biegunów;

			- rozpoznaje na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi. - wymienia cechy klimatu równikowego; - podaje przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców wilgotnych lasów równikowych; - podaje przykłady przystosowania się roślin do życia w klimacie równikowym wilgotnym - wymienia cechy klimatu umiarkowanego; - wymienia nazwy termicznych pór roku występujących w klimacie umiarkowanym; - rozpoznaje i nazywa piętra lasu strefy umiarkowanej. - wymienia charakterystyczne cechy klimatów sawanny i stepu; - charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów; - podaje przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców sawanny i stepu; - wyjaśnia kim są nomadzi.
dostateczny			- opisuje położenie poszczególnych stref klimatycznych, używając mapy stref klimatycznych na Ziemi; - dopasowuje krajobrazy do odpowiadających im stref klimatycznych. - podaje nazwy obszarów występowania wilgotnych lasów równikowych i wskazuje je na mapie; - odczytuje z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie równikowym; - rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych na różnych kontynentach - odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie umiarkowanym; - rozpoznaje lasy strefy umiarkowanej na zdjęciach, w opisach i filmach;

			- podaje przykłady roślin i zwierząt żyjących w lasach strefy umiarkowanej. - odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w strefie sawanny i stepu; - rozpoznaje sawannę i step na zdjęciach, w opisach i filmach; - podaje przykłady roślin i zwierząt żyjących na sawannie i stepie.
dopuszczający			- wymienia nazwy stref klimatycznych i krajobrazowych występujących na Ziemi; - odczytuje informacje z mapy średnie roczne temperatury powietrza na Ziemi i rocznej sumy opadów atmosferycznych. - określa położenie wilgotnych lasów równikowych; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla strefy wilgotnych lasów równikowych. - wskazuje na mapie występowanie lasów strefy umiarkowanej; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla lasów strefy umiarkowanej. - wskazuje na mapie występowanie strefy sawanny i stepu; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla strefy sawanny i stepu.
niedostateczny		- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,	- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

Ocena	Dział/rozdział programu nauczania	Wymagania na ocenę śródroczną z uwzględnieniem treści nauczania	Wymagania na ocenę roczną z uwzględnieniem treści nauczania
celujący	Dział V		- analizuje wpływ działalności człowieka na środowisko pustyń gorących i lodowych oraz wyzwania związane z ochroną tych obszarów. - analizuje wpływ zmian klimatu na ekosystemy tajgi i tundry - analizuje wpływ działalności człowieka na krajobraz śródziemnomorski; - przygotowuje hasła reklamujące wakacje w wybranym kraju śródziemnomorskim. - wyjaśnia jak zmienia się życie mieszkańców Himalajów w związku z rozwojem turystyki i globalizacją.
bardzo dobry			- wyjaśnia pojęcie oazy i jej znaczenie dla życia na pustyni; - porównuje pustynie gorące i lodowe pod względem warunków klimatycznych, typowej roślinności i zwierząt. - opisuje działalność człowieka w tajdze i tundrze oraz jej wpływ na te ekosystemy; - wyjaśnia, dlaczego stawianie budynków na wieloletniej zmarzlinie jest utrudnione - na podstawie klimatogramów charakteryzuje przebieg temperatur powietrza i opadów w ciągu roku w strefie śródziemnomorskiej w zależności od położenia względem równika; - wyjaśnia, dlaczego w krajach śródziemnomorskich rozwinięta jest turystyka; - opisuje wpływ tego klimatu na sposób życia i gospodarkę ludzi.

			- analizuje wpływ środowiska naturalnego Himalajów na kulturę i co-dzienne życie ich mieszkańców; - opisuje warunki pogodowe panujące na szczycie Mount Everestu.
dobry			- opisuje, jak warunki klimatyczne wpływają na życie na pustyni; - charakteryzuje przystosowanie wybranych roślin i zwierząt do życia na pustyni; - podaje przykłady sposobów gospodarowania ludzi na pustyniach; - wyjaśnia kim są Inuici. - opisuje, jak warunki klimatyczne wpływają na życie w tajdze i tundrze; - wyjaśnia, czym różni się tajga od tundry, podaje podobieństwa i różnice; - wyjaśnia pojęcia: lasotundra, wieloletnia zmarzlina. - wymienia cechy roślinności śródziemnomorskiej; - odczytuje z mapy nazwy państw leżących w basenie Morza Śródziemnego; - podaje przykłady walorów turystycznych tego regionu; - opisuje krajobraz wybrzeża Morza Śródziemnego na podstawie fotografii. - wskazuje na mapie Mount Everest oraz Wyżynę Tybetańską i pasmo Karakorum; - wyjaśnia kim są Szerpowie; - opisuje tradycyjne sposoby życia i gospodarki mieszkańców Himalajów; - podaje przykłady przystosowania zwierząt do życia w Himalajach.

dostateczny			- odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów dla pustyń gorących i lodowych; - wskazuje na mapie naj-większe pustynie gorące i lodowe, podaje ich na-zwy; - rozpoznaje cechy charakterystyczne pustyń gorących i lodowych; - wymienia przykłady roślin i zwierząt przystosowanych do życia na pustyni. - odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w strefie tajgi i tundry; - wymienia przykłady roślin i zwierząt przystosowanych do życia w tych strefach; - podaje przykłady zajęć, którymi trudnią się mieszkańcy tajgi i tundry. - odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie śródziemno-morskim; - wyjaśnia co to jest ma-kia; - podaje przykłady typowych roślin dla tego krajobrazu. - odczytuje z mapy nazwy państw położonych na obszarze Himalajów; - opisuje podstawowe cechy klimatu Himalajów; - wymienia przykłady zwierząt i roślin występujące w Himalajach.
dopuszczający			- wskazuje na mapie występowanie stref pustyń gorących i pustyń lodowych; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla pustyń gorących i lodowych.

			- wskazuje na mapie położenie strefy tajgi i tundry; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla tajgi i tundry. - wskazuje na mapie regiony świata o klimacie śródziemnomorskim; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla klimatu śródziemnomorskiego. - wskazuje na mapie położenie Himalajów; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla krajobrazu wysokogórskiego Himalajów.
niedostateczny		- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,	- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,

Dostosowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania z przyrody do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi :

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

- **Dyskalkulia:** oceniamy przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia (obliczenia skali, masy, czasu, prędkości). Dostosowanie wymagań będzie, więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny - wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.

Szkoła Podstawowa nr 8
im. gen. Juliana Filipowicza
w Otwocku

- **Dysgrafia:** - dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej, są takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze. Nie oceniamy czytelności rysunków, a jedynie ich poprawność.

- **Dysleksja:** dostosowanie wymagań w zakresie formy: krótkie i proste polecenia, czytanie polecenia zadania na głos, objaśnianie dłuższych poleceń; wydłużenie czasu pracy. W zadaniach dotyczących:

- orientowania się na mapie,
- określenia stron świata,
- wyznaczania współrzędnych geograficznych,
- rozpoznawania podobnych symboli a mapie,
- w rozwiązywaniu zadań matematycznych np. dotyczących skali, prędkości, masy i czasu,
- nauki nazw geograficznych, definicji, terminologii z dziedziny biologii chemii i fizyki,
- interpretowania wykresów i schematów

Agnieszka Galińska